

Institute of Philology, National Taras Shevchenko University of Kyiv

LEXICO-SEMANTIC TRANSFORMATION WHILE TRANSLATION OF FRENCH POPULAR SCIENCE TEXTS IN UKRAINIAN

The article deals with the problems of lexico-semantic transformations in translation of French popular science texts into Ukrainian based on the news [television channel](#) Euronews.

Key words: translation transformation, decompression, compression, differentiation of meanings, specialization of meanings, logical development of notions, vector replacement.

УДК 811.111'42'37'687

Коваленко Г.М., к.філол.н.,
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка

КОНЦЕПТ SLOW FASHION У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ

У статті розглянуто структуру й семантику концепту SLOW FASHION, а також його місце в сучасному антиглобалістичному дискурсі й дискурсі масової моди. Проводиться детальний аналіз структурних компонентів концепту разом із їх ієрархічною організацією.

Ключові слова: концепт, дискурс, значення, мода, slow fashion.

Концепт SLOW FASHION сформувався наприкінці першого десятиліття XXI століття в контексті розвитку загального руху за повільне життя (*slow movement*), який розпочався з протесту проти відкриття ресторану McDonald's на Piazza di Spagna в Римі 1986 року, й організації руху за повільне харчування (*Slow Food*). З плином часу цей рух розвинувся до масштабів субкультури з такими напрямками як *Slow Cities*, *Slow Living*, *Slow Travel*, *Slow Design*, та інші.

1999 року ідеологами "повільного руху" було запропоновано концепт *Slow Planet*. Основні позиції цієї субкультури можна описати приблизно таким чином: "Темп життя постійно зростає, й для того, щоб утриматися "в руслі", людина мусить докладати чимдалі більше зусиль. Водночас, наші базові потреби

залишаються незмінними: потреба в визнанні, близьких стосунках, довірі, піклуванні. Лише при повільному темпі життя ці потреби можливо задовольнити. Для того, щоб вижити в мінливому світі, ми потребуємо вільного часу для роздумів, підтримання відносин, відчуття спільності й приналежності" [9].

На сьогодні "повільний" рух охоплює територію не лише Європи, а й, наприклад, Австралії й Японії й налічує до двадцяти напрямків, зокрема *Slow Food, Slow Gardening, Slow Money, Slow Cities, Slow Parenting, Slow Travel, Slow Art, Slow Media, Slow Fashion, Slow Software Development, Slow Science, Slow Goods, Slow Counselling*.

Об'єкт дослідження – зміст і структура концепту SLOW FASHION; **його предмет** – відношення між структурними елементами концепту, їх смислове наповнення.

Мета дослідження – розглянути концепт SLOW FASHION як структурний елемент дискурсів Slow Movement і сучасної моди. Для досягнення цієї мети слід виконати такі завдання:

- визначити структурні елементи (слоти), які входять до складу досліджуваного концепту;
- дослідити характер структурних відношень між елементами концепту;
- розглянути аксіологічний аспект семантики основних слотів концепту через дослідження їх конотації.

Актуальність дослідження пов'язана із загальною значимістю Slow Movement у контексті зростання популярності антиглобалістичної субкультури на початку XXI століття.

I. Досліджуючи структуру концепту SLOW FASHION, ми дійшли висновку, що центральним семантикоутворюючим елементом у ньому є слот зі значенням ***Slowing Down***, представлений у фешн-дискурсі такими одиницями: *more style, less speed; slowing the rate of fashion consumption; buying fewer clothes less often; slowing of the supply chain; to reduce the number of trends and seasons; taking time to ensure quality production; slowing down consumption; it's time to slow down; takes the pressure off time; practicing thoughtful and purposeful purchasing decisions; to make fewer, more considered purchases; on a slower, smaller scale.*

The product has to be worth waiting for [10].

Семантика "уповільнення" є центральною, базовою для всього концепту SLOW FASHION і пронизує всі його структурні

елементи, чи то йдеться про довготривале використання предметів гардеробу, чи то про зниження навантаження на природні ресурси, або про більш комфортні умови праці безпосередніх виробників предметів одягу й психологічний комфорт і якість життя споживачів. Поряд із базовим слотом, до структури досліджуваного концепту входять такі слоти:

II. Sustainability (durability): однією з головних характеристик речей, пропонованих "повільними" дизайнерами, повинна бути їх стійкість, можливість носити такі речі тривалі проміжки часу. До слоту входять такі лексичні одиниці й вирази: *sustainable design; sustainable fashion; repairing and properly caring for your wardrobe; sustainability efforts; the longevity of garments; in the era of sustainability; garments that last have substantial value; confidence about the quality and longevity; assembling an 'enduring wardrobe' of classic pieces; buying for quality and longevity; sustainable design principles; commit to using sustainable wool.*

Quality clothing usually lasts longer and is worth holding on to [1].

Prices are often higher because they incorporate sustainable resources and fair wages [2].

The new must-haves are 'made to last' or, better still, 'made in Britain' [2].

Очевидно, що довготривале використання одягу можливе за виконання двох умов: одяг має бути якісно пошитим і мати класичний дизайн, який не виходить із моди. Поняття **Sustainability** реалізується за допомогою таких субслотів, як **High Quality** й **Timeless Design**.

2.1. Субслот **High Quality** реалізується за допомогою таких слів і словосполучень: *quality over quantity; to be more mindful about the products they consume; a legacy of long-lasting quality; quality garments; to encourage quality production; return greater value to garments; give value to the product; designing, producing, consuming and living better; shift from quantity to quality; it fits well; holds its shape better through laundering; is made of higher grade material, findings or thread/yarn; buying up the quality spectrum; a well-made garment.*

Slow fashion is not time-based but quality-based (which has some time components) [3].

We will buy fewer products, but higher in value [3].

2.2. Субслот **Classic (timeless) Designs**: *clothes not tied to a season; thinking beyond the three-week fashion cycle of Forever 21; a classic,*

sturdy product you'll own and wear forever; a timeless design; quality garments that will last longer; transcend trends; a "classic" style; classic design over passing trends; offering traditional cuts; creating beautiful, timeless pieces; products that are 'trans-seasonal' and made to be kept; something that won't look unfashionable after one season.

2.3. Під час виробництва sustainable fashion особливу увагу приділяють вибору якісних, екологічних і тривких матеріалів. Субслот **Materials** реалізується за допомогою таких слів і виразів: *recycled polyester hemp, Tencel, organic cotton, and reclaimed wool; using mindfully sourced materials; the biggest user of organic cotton in 2011; sustainable, ethically-made or recycled fabrics; sourcing high quality fabrics; all materials organic, recycled or fair trade; in more premium materials such as silk, linen and cashmere.*

III. **Conscious Fashion.** Концепт SLOW FASHION значною мірою утворений навколо семантики свідомої, етичної поведінки. Багато уваги приділяється екологічній свідомості, а також соціально-етичному способу життя. Сюди належать такі одиниці: **seeing the big picture; social and environmental responsibility; interconnected to the larger environmental and social system; a systems thinking approach; practicing consciousness; an awareness of the connection to others and the environment; willingness to act responsibly; respecting the rights of workers and the environment; beautiful and conscientious garments; more aware of the impacts of products on workers, communities and ecosystems; an ethical lifestyle brand.**

Pleasure and fashion is linked with awareness and responsibility [3].

Відповідно, у межах слоту **Conscious Fashion** можна виділити такі субслоти:

3.1. **Environmental Awareness:** *to consume less; buy less; recycling materials, and continually reducing water and energy usage through better technology; committing to using only organic cotton and being zero discharge by 2020; "eco", "ethical" and "green" in one unified movement; contemplate the connection with the environment; reducing raw materials by decreasing fashion production; alleviate pressure on natural cycles; reduce the amount of clothing and textiles that end up in our landfills every year; slow the rate at which we are racing through our limited resources; lessen the negative impacts of the fashion industry on the environment; in cooperation with nature; production rhythms; biomimicry; clean & efficient production methods that support biologically diverse ecosystems.*

Fashion production can be in a healthy rhythm with what the earth can provide [2].

H&M is here to assuage your guilt: Starting in February, the retailer will offer a discount to anyone who brings in their old clothes for recycling [5].

3.2. Social Awareness. Для прихильників руху за повільну моду важливою є соціальна справедливість під час виробництва товарів. Виробництво, як і споживання, повинно бути етичним. Тому в текстах про повільну моду зустрічаємо такі словосполучення: *fair trade; secure employment with regular hours and the opportunity for promotion; a fairer distribution of the ticket price through the supply chain; respects workers, environment and consumers in equal measure; ecological integrity and social equality; mutual responsibility and collaboration; true retail prices that reflect fair labour and environmental costs of fashion & textile production; robust supply chain relationships; supporting local economies & community development.*

3.3. Reusability. У контексті свідомого виробництва й споживання важливою стає можливість повторного використання матеріалів, елементів декору й цілих предметів одягу. До означеного субслоту належать такі концептотворчі одиниці: *potential to reuse; upcycling or swapping/trading used clothing; using deadstock fabrics and vintage trims; using vintage garments and surplus materials; reusing materials that were mass-produced in the USA in the 20th century; using detachable collars, cuffs and bows so that one garment can become many; secondhand or vintage clothing; donating unwanted garment; to be repairable; removing the image of disposability of fashion; second-hand; vintage; recycled; fashion leasing; clothing swaps.*

IV. Local Production слід виділити як окремий слот, тому що його семантика поєднує два аспекти: з одного боку, підтримка місцевого виробника – це один із напрямків соціально відповідальної моделі поведінки; з іншого ж боку, місцеві виробництва, особливо ті, що мають довгу історію, викликають більше довіри в споживачів і сприймаються як гарантія якості товарів. До цього слоту належать такі слова й вирази: *the 'made in America' movement; to employ members of her Alabama community; leather sourced from Chicago and waxed canvas from New Jersey; supporting home-grown American craft; 100% cotton American-made tees; producing everything in NYC's garment district; producing everything locally and responsibly; employing 100+ year-old*

mills in the Northwest; authentic regional American brand marks; smaller businesses; locally-made clothes; keeping traditional methods of garment & textile making and dyeing techniques; focus on using local materials; support the development of local businesses and skills; a particular heritage; the brand, which does not sponsor big-name athletes; people become nostalgic and interested in authenticity; traditional craftsmanship; diversity of scale, culture, location, and opportunity.

Garments are all made locally in the label's two home cities, LA and NYC [6].

Trust becomes even more important: ...products made in areas that have a reputation for quality, like Scottish cashmere or shoes from Northampton...[10].

V. Emotional Balance. Лєвова частка риторики "повільного" руху присвячена дотриманню рївноваги: мїж зовнїшнїм і внутрїшнїм, мїж тим, щоб залишатися в ритмі з часом, і збереженням споконвїчних цїнностей, мїж індивїдуальним і соціальним, мїж повсякденними потребами й потребою у творчому самовираженнї.

Slow fashion is about choice, information, cultural diversity and identity...about balance. It supports our psychological needs (to form identity, communicate and be creative through our clothes) as well as our physical needs (to cover and protect us from extremes of climate) [3].

П'ятий слот концепту SLOW FASHION можна подїлити на такі субслоти:

5.1. Relationships of all kinds. Одним із найважливіших складників добробуту будь-якої людини вважається її належність до рїзних систем вїдносин: сїмейних, професїйних, творчих. Предмети одягу також можуть ставати об'єктом вїдносин, якщо вони символїчно навантажені для власника: мають свою історїю, "характер", якщо вони здатні вмїщувати певний смисл. Ось приклади деяких дискурсотворчих елементів, що входять до складу цього субслоту: *the relationship human beings have with clothes; valuing them (fashion and clothes) on a deeper level; reconnecting with our clothes; acknowledging human needs; co-creating garments; offering fashion with emotional significance; telling the story behind a garment; inviting the customer to be part of the design process; a richer interaction between designer and maker, maker and garment, garment and user; a strong bond of relationships; consumers think harder about what they buy; it also chimes with the nostalgia; satisfying human needs*

through fashion; meaningful fashion experiences and services for the new consumer.

5.2. Authenticity. Предмети одягу в "повільному" тренді повинні бути не тільки якісними й довготривалими, а й оригінальними, що означає невеликий "тираж" кожної моделі, а часто й індивідуальний пошив, який включає елементи ручної роботи й тісну взаємодію з покупцем. До слоту **Authenticity** входять такі слова й словосполучення: *limited edition collections; cradle to cradle; jeans in limited cuts with painstaking attention to fit; owning a piece from my collection; every piece has been lovingly crafted; limited, hand-selected materials; makes all of her products by hand; handmade; an unparalleled devotion to craft and attention to detail; doing it yourself – making, mending, customizing, altering, and up-cycling your own clothing; independent designers; your local knitting club.*

5.3. Creativity. Загалом, гардероб розглядається як простір для творчого й мистецького самовираження, про що свідчать такі слова й словосполучення: *artisan products; a combination of rapid imaginative change and symbolic (fashion) expression as well as durability and long-term engaging, quality products; to extend into the realm of creative expression at an artistic level; expressive medium; to tap into our creativity; value the beauty and endless possibilities of clothing as art; a creative and inclusive approach; to make a difference in the world in a creative and innovative way.*

Висновки. Зі зміцненням позицій антиглобалізму в культурі початку XXI століття, набуває популярності так званий "рух за повільне життя" (SLOW MOVEMENT). Однією з тенденцій цього руху стала SLOW FASHION, що в межах сучасного фешн-дискурсу виділилася в окремий концепт за аналогією з такими концептами як SLOW FOOD, SLOW LIVING, SLOW CITIES, та ін.

Центральним семантичним слотом концепту SLOW FASHION є **Slowing Down**, його можна описати як семантичне ядро концепту, навколо якого гуртуються інші семантичні слоти. Слот **Sustainability** складається із трьох субслотів: High Quality, Classic Designs і Materials. Базова семантика цього слоту – довготривалість речей, яка забезпечується високою якістю виконання, класичними дизайнами, витривалими у світі постійної зміни трендів, а також довершеним вибором матеріалів (тканин органічного походження або високоякісних вінтажних екземплярів "синтетики").

Слот **Conscioius Fashion** складається з таких субслотів як Environmental Awareness, Social Awareness і Reusability. Весь час наголошується на етичному ставленні до світу природи й людей, ощадливому використанні ресурсів.

Слот **Local Production** за семантикою близький як другому, так і третьому слотам, тому що тут об'єднуються ідеї підтримки місцевого виробника й довіри до нього, до перевіреної роками якості товарів.

Слот **Emotional Balance** містить такі субслоти як Relationships of all kinds, Authentcity й Creatvity. Його семантика – підтримка теплих міжособистісних стосунків, ставлення до предметів гардеробу як до цінних символів самовираження й об'єктів емоційної взаємодії.

Безпосередньою перспективою дослідження є розгляд опозиції між концептами SLOW FASHION й FAST FASHION, що часто представляються в фешн-дискурсі як антоніми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Bourland J.* What is Slow Fashion? [Електронний ресурс] / [Jessica Bourland](http://www.slowfashioned.com/archives/4909). – 29.07.2011. – Режим доступу: <http://www.slowfashioned.com/archives/4909>
2. *Dickson M., Cataldi C., Grover C.* The Slow Fashion Movement...reversing environmental damage [Електронний ресурс] / М. Dickson, С. Cataldi, С. Grover. – Режим доступу: http://www.notjustalabel.com/editorial/the_slow_fashion_movement
3. *Fletcher K.* Slow Fashion [Електронний ресурс] / Kate Fletcher. – 1.06.2007. – Режим доступу: http://www.theecologist.org/green_green_living/clothing/269245/slow_fashion.html.
4. *Honoré C.* Slow Fashion? [Електронний ресурс] / Carl Honoré. – 1.03.2013. – Режим доступу: <http://www.carlhonore.com/2013/03/slow-fashion/>
5. *McCall T.* [H&M's New Clothing Recycling Initiative Promises Discount to Shoppers](http://fashionista.com/2012/12/hms-new-clothing-recycling-initiative-promises-discount-to-shoppers/) [Електронний ресурс] / [Tyler McCall](http://fashionista.com/2012/12/hms-new-clothing-recycling-initiative-promises-discount-to-shoppers/). – 6.12.2012. – Режим доступу: <http://fashionista.com/2012/12/hms-new-clothing-recycling-initiative-promises-discount-to-shoppers/>
6. *Phelan H., Mau D.* [The Slow Fashion Movement: 10 Brands That Are Doing It Right](http://fashionista.com/2012/12/the-slow-fashion-) [Електронний ресурс] / Hayley Phelan & Dhani Mau. – 12.2012. – Режим доступу: <http://fashionista.com/2012/12/the-slow-fashion->

[movement-what-it-is-and-the-10-brands-that-are-doing-it-right](#)

7. Slow Fashion Consultancy [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://katefletcher.com/slow-fashion-consultancy/>

8. Slow Fashion forward [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://slowfashionforward.org/whatislowfashion>

9. Slow Movement [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://en.wikipedia.org/wiki/Slow_Movement

10. Wood Z. Slow fashion' is a must-have ... and not just for this season [Электронный ресурс] / Zoe Wood // [The Observer](#). – 03.08.2008. – Режим доступа: <http://www.guardian.co.uk/business/2008/aug/03/retail.fashion1>

Стаття надійшла до редакції 21.04.13

Коваленко А.Н., к.филол.н.,

Институт филологии КНУ имени Тараса Шевченко

КОНЦЕПТ SLOW FASHION В СОВРЕМЕННОМ АНГЛОЯЗЫЧНОМ ДИСКУРСЕ

В статье рассматривается структура и семантика концепта SLOW FASHION, а также его место в современном антиглобалистическом дискурсе и дискурсе массовой моды. Проводится подробный анализ структурных компонентов концепта и их иерархической организации.

Ключевые слова: концепт, дискурс, значение, мода, slow fashion.

Kovalenko G., PhD.,

Institute of Philology, Kyiv National Taras Shevchenko University

THE CONCEPT SLOW FASHION IN CONTEMPORARY ENGLISH DISCOURSE

The article deals with the structure and semantic organization of the concept SLOW FASHION and focuses on the definition of its place in the current antiglobalist and fashion discourse. The detailed analysis of the concept's structural components is carried out together with the research of their hierarchical organization within the concept.

Key words: concept, discourse, meaning, fashion, slow fashion.

**СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОДИНИЦЬ
НА ПОЗНАЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ТИПІВ ПОСЕЛЕНЬ
У ЗАХІДНО-ГЕРМАНСЬКИХ
ТА СХІДНОСЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВАХ**

Стаття присвячена зіставному аналізу ЛСГ 'населений пункт' у західно-германських та східнослов'янських мовах; виділяються аломорфні та ізоморфні риси зазначеного ЛСГ; аналізується семна структура конститuentів. Особлива увага приділена семі 'національний тип поселення'.

Ключові слова: ЛСГ, сема, аломорфізм, ізоморфізм.

Семний аналіз конститuentів ЛСГ 'населений пункт' мов, що зіставляються, дозволяє виділити сему 'національний тип поселення' у структурі семем ЛСГ, що є ізоморфною рисою. Ця сема може актуалізуватися прямо, коли у словниковій дефініції називається народ або народність, що проживає у певному типі поселення, або опосередковано, коли зазначається країна або регіон, для яких типовим є окремий вид населеного пункту.

В українській мові сема 'національний тип поселення' актуалізується лише опосередковано. Наприклад, лексема *містечко* (селище міського типу переважно в Україні та Білорусі) [Бусел 2005, 679] у своїй дефініції актуалізує назви країн (в Україні та Білорусі), для яких характерний такий тип населеного пункту.

Наступна лексема актуалізує сему 'національний тип поселення' опосередковано в обох значеннях: *посад* – 1. у давній Русі 10 – 14 ст. та в Російській державі 15 – 18 ст. – *ремісничо-торговельна частина міста за міською стіною*; 2. у дореволюційній Росії – *передмістя або селище, де жили ремісники, торговці та міська біднота* [Бусел 2005, 1047]. У своєму першому значенні словникова дефініція акцентує увагу на певному історичному етапі (давній Русі 10 – 14 ст.; в Російській державі 15 – 18 ст.), для якого зазначений тип населеного пункту був характерним. У другому значенні ми простежуємо актуалізацію сем 'національний (Росії) та історичний тип поселення' (дореволюційній). Лексема *посад* яскраво демонструє зміну свого значення у процесі історії